



НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

вул. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, код ЄДРПОУ 40381452

РІШЕННЯ

_.02.2017

м. Київ

№ _

Про схвалення проекту експертного висновку до проекту Закону України «Про внесення змін до законів України щодо цільового використання державного фінансування статутної діяльності політичних партій» (реєстраційний номер 6026 від 03.02.2017)

Відповідно до частини першої статті 8 Закону України «Про запобігання корупції», абзацу другого підпункту 2 пункту 1 рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 13.10.2016 № 81, враховуючи лист Секретаріату Кабінету Міністрів України від 16.02.2017 № 5546/1/1-17, Національне агентство з питань запобігання корупції

ВИРИШИЛО:

1. Схвалити проект експертного висновку до проекту Закону України «Про внесення змін до законів України щодо цільового використання державного фінансування статутної діяльності політичних партій» (реєстраційний номер 6026 від 03.02.2017), що додається.

2. Керівнику Департаменту з питань запобігання політичній корупції забезпечити повідомлення Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя про прийняте рішення у встановленому законодавством порядку.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на Голову Національного агентства з питань запобігання корупції Корчак Н.М.

Голова

Н. Корчак

СХВАЛЕНО
Рішення Національного
агентства з питань запобігання
корупції

№ _____

Проект

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
до проекту Закону України
«Про внесення змін до законів України
щодо цільового використання державного фінансування
статутної діяльності політичних партій»
(реєстраційний номер 6026 від 03.02.2017)

Проектом Закону України «Про внесення змін до законів України щодо цільового використання державного фінансування статутної діяльності політичних партій» (далі - законопроект) пропонується визначити порядок використання трансфертів з державного бюджету, які отримують політичні партії на статутну діяльність, за рахунок чіткого визначення сфер спрямування бюджетних коштів.

Чинний Закон України «Про політичні партії в Україні» (далі – Закон) вимагає від політичних партій витрачати кошти державного фінансування виключно на статутну діяльність. Але, ні в Законі, ні в Господарському кодексі України, ні в будь-яких інших законах чи підзаконних актах, поняття «статутна діяльність політичної партії» прямо не визначено. При цьому, відповідно до статті 17⁸ Закону використання політичною партією коштів, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичної партії, на цілі, не пов’язані із здійсненням її статутної діяльності, є підставою для припинення державного фінансування статутної діяльності такої політичної партії.

Таким чином, відсутність чіткого розуміння, що таке статутна діяльність та визначення сфер спрямування політичними партіями бюджетних коштів порушує принцип верховенства права, закріплений в частині першій статті 8 Конституції України. Одним із елементів якого є принцип правової визначеності, у якому стверджується, що обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлюваних такими обмеженнями. Тобто обмеження будь-якого права повинне базуватися на критеріях, які дадуть змогу особі відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, передбачати юридичні наслідки своєї поведінки.

Тому, підхід, запропонований в законопроекті, з однієї сторони, є позитивним кроком і буде сприяти правовій визначеності. А з іншої сторони, вичерпний перелік статей, на які партії можуть витрачати державні кошти, передбачений законопроектом, необхідно доопрацювати та розширити, оскільки

він суттєво обмежує законну статутну діяльність політичних партій, а в окремих положеннях, є надто загальним. Зокрема, незрозуміло, які витрати будуть підпадати під визначення «організація та проведення зустрічей, мітингів, петиційних кампаній, конференцій, семінарів тощо». Окрім того, вважаємо, що допомога підрозділам ЗСУ, Національної гвардії, іншим збройним формуванням як пріоритетний напрям повинно здійснюватися державою не через державне фінансування статутної діяльності політичних партій.

Разом з тим, доцільно було б залишити можливість політичним партіям витрачати державні кошти і на поточні витрати, такі як, оренда рухомого та нерухомого майна, купівля необхідного устаткування чи обладнання, оплата послуг працівників за цивільно-правовими договорами. Це надасть змогу посилити рівень фінансової, організаційної та кадрової спроможності партій та створить умови для внутрішньопартійного розвитку.

Законопроектом передбачено заборону на використання державних коштів, отриманих політичними партіями на фінансування їх статутної діяльності, на оплату за розміщення політичної реклами партії на телебаченні, радіо, в мережі Інтернет, на носіях зовнішньої реклами, на зовнішній поверхні та всередині транспортних засобів, у приміщеннях та на будівлях станцій метрополітену, автобусних та залізничних вокзалів, портів та аеропортів (абзац третій частини першої розділу I). Зазначене є позитивним кроком, оскільки, перший досвід використання політичними партіями коштів, отриманих на статутну діяльність в 2016 році, продемонстрував негативну тенденцію – партії витратили більшість цих коштів на політичну рекламу у ЗМІ, а не на власний розвиток чи забезпечення реалізації власної програми, що жодним чином не сприяє якісним змінам в організаційній роботі політичних партій, роботі з виборцями тощо.

Законопроектом пропонується 70% коштів, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичної партії, розподіляти між обласними організаціями партії, а 30% використовувати всеукраїнським партійним органам. Водночас, розподіл цих коштів Національним агентством з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) між обласними організаціями партій може бути складною процедурою, що може спричинити затримку в отриманні такого фінансування, враховуючи те, що для отримання такого фінансування обласним організаціям необхідно буде вчинити ряд дій: відкрити окремий рахунок, внести зміни до статуту, надати підтверджені документи до Національного агентства і т.д.

Крім цього, законопроектом також передбачено внести зміни до пункту 2 частини першої статті 17⁸ Закону та визначити однією з підстав для припинення державного фінансування статутної діяльності політичних партій – повторне вчинення протягом року порушення порядку використання державного фінансування статутної діяльності політичної партії, а також встановити адміністративну відповідальність за ці дії (розділ II).

Разом з тим, необхідно доопрацювати зазначене положення законопроекту, визначивши, що підставою для припинення державного фінансування статутної діяльності політичних партій та адміністративної відповідальності є порушення

встановленого законом порядку використання державного фінансування статутної діяльності політичної партії. Оскільки зазначеним законопроектом передбачено внесення змін до статті 17³ Закону та визначення порядку використання коштів державного фінансування статутної діяльності політичної партії.

Крім того, законопроект передбачає внесення змін до частини першої статті 159¹ Кримінального кодексу України в частині запровадження кримінальної відповідальності за умисні дії, пов'язані з нецільовим використанням коштів державного бюджету, виділених на фінансування статутної діяльності політичної партії.

Вважаємо за недоцільне запровадження кримінальної відповідальності за зазначені дії, оскільки міра покарання, яка пропонується законопроектом не співрозмірна шкоді, що може бути заподіяна такими діями. Це також не узгоджується з видами та розмірами покарань, що передбачені за скочення інших правопорушень. Так, передбачена законопроектом диспозиція статті 159¹ Кримінального кодексу України охоплюється диспозицією статті 212¹⁵ Кодексу України про адміністративні правопорушення, нова редакція якої пропонується законопроектом (розділ II).

Окремо слід зазначити, що пояснювальна записка законопроекту не містить жодного обґрунтування необхідності запровадження кримінальної відповідальності за умисні дії, пов'язані з нецільовим використанням коштів державного бюджету, виділених на фінансування статутної діяльності політичної партії.

Таким чином, Національне агентство рекомендує Верховній Раді України за наслідками розгляду у першому читанні проекту Закону України «Про внесення змін до законів України щодо цільового використання державного фінансування статутної діяльності політичних партій» (реєстраційний номер 6026 від 03.02.2017) повернути законопроект суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

**Голова Національного
агентства з питань запобігання корупції**

Н.М. Корчак